

ÖZEL ARAŞTIRMA FİRMALARI

Yazan :
Halit DEMİR
Doç. Dr. Y. Müh.
I. T. Ü.

Bu yazıda, Amerika'da ilerleyen teknik, sanayi ve ticaretin gelişmesinde hissesi olan ve daha çok gelişmeler için yardımına ihtiyaç duyulan bir çeşit müesseseden bahsedilecektir: **Özel araştırma firmaları.**

Bu firmalar diğer firmalara ve müesseselere değişmekte olan teknoloji ve pazarlarla ilgili karışık problemlerin çözümlenmesinde meslek adamlarından teşkil edilmiş takımlar vasıtasıyla yardım ederler. Koordine edilmiş ve iyi yönetilen danışma programları yolu ile verimli yatırım sahalarını teşhis ve tayin ederler. Laboratuvar araştırmaları, mühendislik ve iş etüdüleri vasıtasıyla faydalı faaliyet programları, mamulât için ve imalat usul ve ameliyesi için plânlara geliştirirler veya geliştirilmesine yardım ederler. Müşterilerin kârlı işleri ve kâr getirecek iş sahalarını fark etmelerinde ve bu işleri tahakkuk ettirmelerinde müşavirlik yolu ile faydalı olurlar.

Bu firmaların faaliyetlerinin başlıcaları aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir.

ŞİRKET PLÂNLAMASI :

Şirketler bir gayeye yönelişte ve gelecekte izleyecekleri tutumun tesbitinde bu özel araştırmacı firmalarından yardım alırlar. Bunlar değerlendirmeler, değişiklikler, çeşitlenmeler vücade getiriş için, çalışma konusu ve mamullerinin integrasyonu için plânlara yapılması, tüketim ve endüstriyel pazar ve pazarlama araştırmaları, teknik vasıtaların ve vasıta bulma kudretinin kontrol ve teftişi, dağıtım etüdüleri; işletme araştırması gibi işlerdir.

İLERİ ARAŞTIRMA :

Bunlar çeşitli temel karakterde ve benzeri etüd ve araştırmalardır. Yeni malzemelerin ve mutad olmayan tatbikat için özel malzemelerin geliştirilmesi, yüksek sıcaklık ve alçak sıcaklık araştırmaları, yüksek basınç ve alçak basınç etüdüleri; yüksek ve alçak gravitasyon ve ivme araştırmaları, atmosfer fiziği incelemeleri, Crytron ve Tunneltron, Cryogenic süperkondüktivite olayından faydalanarak elektronik devre tertiplerinin vücade getirilmesi gibidir.

MAMULLER ÜZERİNE ARAŞTIRMA VE MAMULLERİN GELİŞTİRİLMESİ :

Endüstri için yapılan bu cinsten çalışmaların başlıcaları şunlardır :

1 — İmalât usul ve ameliyelerinin kontrolü için yeni metodların ortaya çıkarılması,

2 — Teknik satış yahut istihsal problemlerinde danışmanlık edilmesi,

3 — Halihazır mamulleri ve usulleri islah etmek üzere laboratuvar için yahut kılavuz olabilecek ölçekte kısa vadeli programlar hazırlanması ve uygulanması veya uygulatılması,

4 — Tamamen yeni mamullere ve usullere eriştiren uzun vadeli programlar hazırlanması ve tatbik edilmesi veya ettirilmesi,

5 — Uzun vadeli temel araştırma programlarının plânlanması ve uygulanması veya uygulatılması.

MÜHENDİSLİK :

Endüstrinin ve devletin halihazır ve tasarlanan mühendislik ihtiyaçlarına yardım etmek. Mühendislik problemlerine elektronik hesap makinelerinin tatbiki, mekanizasyon ve mamullerin yeniden projelendirilmesi suretile fiat düşürülmesi, projelendirme, geliştirme, fabrikasyon ve özel usullerin, teçhizat ve cihazların yerinde tesisi gibi. Meselâ : bir yüksek sıcaklık ve alçak sıcaklık tesisinin veya bazı kısımlarının kurulup işler hale getirilmesi.

EKONOMİK GELİŞME :

Muhtelif memleket, eyalet, vilâyet, şehir ve bölgelerin, hükümetler, bankalar, ticaret odaları ve sosyal guruplar için ve hesabına ekonomik etüdüleri.

Böyle geniş sahada faaliyet gösteren ve gayet derin araştırma yapan bir müessesenin personelinin seçkin olması icabeder. Gerçekten kadrolarında bahsedilen konularda meselâ 500 civarında meslek adamı bulunur. Bunlardan sekizde, onda biri doktora sahibidir. Bir meseleyi inceleyecek takım bir kimya mühendisi, bir biyolog, bir radyasyon teknisyeni ve bir pazar ve pazarlama uzmanından teşkil edilebilir. Bu uzmanların herbiri problemi, her bakımdan ve önemli olan her yönden teker teker incelerler. Sonra bir araya gelirler ve her biri kendi etüd ve araştırmalarının sonuçlarını ortaya koyarlar. Daha sonra ekip olarak problemi çözümlerler yahut çözüm olabilecek hususu tesbit ederler. Bir problem üzerinde çalışan uzman veya uzmanlar çok kere, hatta bazan farkında olmadan, bir başka problemin çözümünü de bulurlar.